

ELISABETA TRĂISTARU

•

CONCEPȚIA PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN, A SECRETARULUI SĂU GENERAL, TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU, CU PRIVIRE LA ROLUL ISTORIEI ÎN EDUCAREA PATRIOTICĂ A TINEREI GENERAȚII

În decursul milenarei sale istorii, poporul român a creat, îmbogățit și dezvoltat o civilizație materială și spirituală cu înalte semnificații și reverberații social-politice, cultural-artistice, științifice, de autentic umanism. Această civilizație are un caracter dinamic, multilateral, ea cuprinzând valori de incontestabilă ținută filozofică, estetică, economică, socială, teoretică și practică, valori care prin implicațiile și mesajul lor s-au impus și se impun a fi continuate pe un plan superior, la înălțimea idealurilor prefigurate de **Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.**

S-au întipărit în cartea de aur a istoriei noastre, ca virtuți de relief și coordonate determinante ale spiritualității poporului român, ale țărilor sale prin vremuri, grija pentru ființa și soarta pământului strămoșesc, pe care oamenii acestor meleaguri l-au apărut cu singele lor și l-au făcut roditor cu sudoarea frunții, voința nestrămutată a strămoșilor de libertate națională și socială, de unitate și progres — atribute cu caracter de permanență care definesc existența multimilenară a românilor.

În concepția de viață a poporului nostru, între trecut, prezent și viitor a existat întotdeauna o interdependență dialectică, istoria constituind tezaurul de experiență din care fiecare generație a tras învățăminte pe care le-a aplicat în lupta pentru păstrarea și apărarea ființei neamului, pentru progresul neîntrerupt al societății românești. Străvechile cronică atestă adevărul că „nimic nu se poate construi ignorând trecutul“, faptele mari ale înaintașilor reprezentând coordonatele călăuzitoare, punctele de orientare pentru evoluția viitoare, marile momente istorice — Burebista, Decebal, Basarab I, Ștefan, Mihai Viteazul — avind din perspectiva trecutului proiecția de lumină îndreptată spre viitor. „Istoria este pentru națiuni ceea ce experiența personală este pentru individ ; ea trebuie să servească națiunilor drept învățătură, precum experiența personală servește indivizilor. Istoria, dar, ne arată calea ce trebuie să urmăm în ocaziunea de

față“ — scria ziarul craiovean „Vocea Oltului“ în 1857, chemînd întreg poporul la acțiune energică pentru împlinirea visului milenar al Unirii.

În răstimpul care s-a scurs, istoria nu și-a pierdut cu nimic din valoarea sa modelatoare, iar în ultimii ani a fost ridicată de Partidul Comunist Român, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la rangul de mijloc de cea mai mare importanță pentru transformarea revoluționară a prezentului, de forță de dinamizare a energiilor și eforturilor poporului în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre culmile înalte ale civilizației comuniste.

Partidul Comunist Român, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, acordă o importanță deosebită cunoașterii istoriei poporului, evidențierii învățămintelor ce se desprind din existența milenară a românilor, și care au implicații adînci în activitatea politică-ideologică de făurire a omului nou, constructor al socialismului și comunismului pe pămîntul străbun. Nimic nu se poate construi ignorînd trecutul. Esențial este să se ia ce este bun și să se asigure o dezvoltare pe baze noi, în raport cu nivelul de cunoaștere în care a ajuns societatea într-un moment s-au altul.

În grandioasa operă de formare a conștiinței socialiste a maselor populare, a omului nou, cunoașterea și studiarea istoriei patriei ocupă un loc important. „Munca politico-ideologică — preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu în raportul prezentat la Conferința națională a Partidului Comunist Român din 16—18 decembrie 1982 — trebuie să cultive mindria patriotică a oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, față de trecutul glorios de luptă al poporului nostru, față de minunatele realizări în făurirea socialismului, să dezvolte puternic sentimentul de dragoste față de popor, de patrie, față de partid, hotărîrea de a fi gata în orice împrejurări să servească interesele țării, cauza socialismului“¹.

Cutezanța gîndirii revoluționare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, spiritul său creator în pătrunderea celor mai complexe probleme, pornind de la aplicarea legităților generale la realitățile României, au dat noi dimensiuni atît cunoașterii istoriei patriei și poporului nostru cît și implicării ei în activitatea ideologică, politică, educativă. Conceperea istoriei în spiritul profund creator conferă sensul cel mai deplin și mai rodnic direcționării științifice a prezentului și a viitorului, ținînd seama de antecedentele istorice, de tradiție, ca forță menită a sluji contemporaneității.

În spiritul gîndirii de amplă cuprindere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, al excepționalelor analize asupra trecutului nostru, am fost călăuziți să dăm dimensiunile reale, obiective eroicei istorii a poporului român, raportînd fiecare eveniment, fiecare moment la condițiile concrete ale epocilor respective. Istoria poporului român este o istorie care își are începuturile cu mii de ani în urmă, în istoria traco-geto-dacilor și care, de atunci și pînă astăzi, aparține unaia și aceluiași popor, ce a trăit în unul și același spațiu geografic carpato-danubiano-pontic, a unui popor cu deosebit

1. *Conferința Națională a Partidului Comunist Român. 16—18 decembrie 1982*, Ed. Politică, București, p. 48—49.

prestigiu în lumea antichității, a cărei civilizație s-a aflat în raporturi de influențare reciprocă cu marile civilizații ale acelor vremuri, — persană, greacă, romană și altele. În această viziune, istoriei noastre îi aparțin Dromichaite, expresia autentică a geto-dacului, Burebista, sub conducerea căruia s-a creat statul dac centralizat și independent, secolele de statornică viață, de luptă și creație pe pământul strămoșesc, admirabila capacitate a poporului nostru de a se opune ferm și eficace năvălirilor prădalnice, de a depăși momentele de vitregie și de cumpănă pe care vremurile le-au iscat în această parte a Europei.

„Putem afirma, pe baza faptelor istorice, că poporul nostru s-a plămădit de-a lungul mileniilor în spațiul carpato-dunărean, că fiecare metru de pământ și fiecare piatră sînt stropite cu sudoarea și sîngele moșilor și strămoșilor noștri. În cele mai grele timpuri — precizează secretarul general în **Expunerea cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și activitatea politică, educativă a partidului** —, înaintașii nu și-au părăsit pământul unde s-au născut, ci, înfrățindu-se cu el, cu munții și cîmpiile, cu rîurile și codrii falnici, au rămas neclintiți pe aceste meleaguri, apărîndu-și ființa, dreptul la existență liberă”².

Întreaga operă teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu dă expresie imperativului de a situa cercetarea și promovarea istoriei la nivelul măreției faptelor și adevărurilor trecutului nostru de glorie, de a milita cu toată energia și forța împotriva curențelor reacționare, a tendințelor de falsificare și denaturare a adevărului obiectiv al realității vieții, de a nu tolera stagnarea, rutina, dogmatismul, de a renunța la ceea ce se dovedește perimat, pentru a face loc noului autentic, izvorît din cercetări aprofundate și din interpretări întemeiate științific.

Pornind de la una din ideile de excepțională însemnătate reliefată de tovarășul Nicolae Ceaușescu privind rolul țărănimii în evoluția istorică a poporului român, cercetările recente au aruncat puternice lumini asupra cronicii istorice care a înscris ca momente de înaltă trăire națională și socială răscoalele țărănești din evul mediu, revoluțiile de la 1821—1848, Unirea de la 1859, făurirea statului național unitar român modern și toate marile evenimente care i-au urmat, împliniri în care țărănimea română se regăsește prin contribuția esențială pe care a avut-o.

La loc de frunte se situează în opera secretarului general al partidului analiza condițiilor economice, sociale și politice care au dus la afirmarea mișcării muncitorești și socialiste, a Partidului Comunist Român, forța politică conducătoare a luptei întregului popor pentru victoria revoluției, pentru construirea socialismului în patria noastră. Concluziile desprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu în ceea ce privește judecata critică și relevarea adevăratelor dimensiuni ale mișcărilor muncitorești, revoluționare și democratice, ale luptei Partidului Comunist Român, reprezintă un model strălucit de abordare materialist-dialectică a problemelor istoriei pa-

2. Nicolae Ceaușescu, *Expunere cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și activitatea politică, educativă a partidului*. 1 iunie 1982, Ed. Politică, București, p. 15.

triei. Secretarul general al partidului a subliniat în repetate rânduri adevărul istoric că mișcarea revoluționară, muncitorească și socialistă din România își are originea în viața și lupta clasei muncitoare, s-a născut în strinsă legătură cu dezvoltarea forțelor de producție, a clasei muncitoare din țara noastră, că Partidul Comunist Român, continuator al celor mai înaintate tradiții ale luptei pentru formarea și dezvoltarea statului național-unitar, al luptei pentru socialism, a dovedit, de-a lungul întregii sale istorii, că nu are decât un singur țel, acela de a servi cauza poporului, a socialismului, a independenței patriei. În acest context au fost combătute rămășițele vechii concepții după care partidele comuniste își au istoria lor, cerându-se frontului istoric să abordeze în spirit științific istoria unică și unitară a națiunii, să releve faptul că „partidul nostru nu este în afara națiunii și poporului, că națiunea noastră are o singură istorie, că partidul nostru s-a născut în luptele sociale, în cadrul istoriei poporului; istoria sa este istoria națiunii noastre și, deci, istoria națiunii este singura istorie care trebuie să oglindească întreaga dezvoltare a poporului nostru”³.

În perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost ales în înalta funcție de secretar general, s-a conturat o cuprinzătoare și generoasă gândire istorică, cadrul optim care a deschis largi orizonturi cercetării științifice, angajării plene a valorosului front istoric în abordarea cu îndrăzneală revoluționară și redarea în lumina adevărului obiectiv, a faptelor, fenomenelor și proceselor, a glorioaselor pagini ale istoriei naționale. Datorăm secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, faptul că istoria a redevenit, în cei 18 ani de cînd conduce cu înțelepciune și clarviziune destinele patriei, „cea dintîi carte a națiunii”. Pornind de la marele adevăr că nici în trecut, nici în viitor nu se va putea vorbi de educație patriotică fără cunoașterea și cinstirea trecutului, a muncii și luptei înaintașilor, secretarul general al partidului recomandă cu stăruință să facem din studierea istoriei poporului român, a originii și continuității sale, a luptei maselor populare pentru eliberare socială și națională, fundamentul tuturor activităților politico-educative, să clădim pe această bază de granit sentimentul demnității naționale al tuturor cetățenilor, să întărim unitatea întregului popor în jurul partidului. Cunoașterea istoriei patriei trebuie să devină deviza de viață, de muncă și de luptă a fiecărui fiu al patriei, fundamentul conștiinței socialiste a maselor, argumentul determinant al definirii noastre în raport cu celelalte popoare ale lumii, garanția împlinirii destinului istoric al poporului român. Momentele de măreață vitejie și înălțătoare dragoste de patrie, pe care poporul român le-a înscris în lupta pentru libertate și independență, pentru perpetuarea neamului, constituie un filon de aur aflat la dispoziția factorilor educaționali în vederea educării socialiste a maselor. „Educarea tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, și în primul rînd a tineretului, în spiritul dragostei față de țară și al patriotismului revoluționar, socialist — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în

3. *Ibidem*, p. 63.

expunerea prezentată la primul Congres al educației politice și culturii socialiste — constituie o îndatorire permanentă care trebuie să ocupe un loc central în întreaga activitate politică și culturală. Dezvoltând recunoștința și prețuirea față de strămoșii care, cu sacrificii și jertfe uriașe, au apărut ființa națională a poporului, au purtat steagul luptei pentru libertate și neatîrnare, pentru dreptate națională și socială, trebuie să sădăm în conștiința oamenilor, sentimentul răspunderii față de moștenirea înaintașilor, al hotărîrii de a duce mai departe, în noile condiții istorice, făclia progresului și civilizației pe pămîntul României⁴. În realizarea acestei nobile sarcini, istoriei îi revin îndatoriri deosebite. Evidențiind acest adevăr incontestabil, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea, încă din 1966, „Oare cum s-ar simți un popor care nu-și cunoaște trecutul, nu și-ar cunoaște istoria, nu ar prețui și nu ar cinsti această istorie? Nu ar fi ca un copil care nu-și cunoaște părinții și se simte străin în lume? Fără nici o îndoială că așa ar fi, tovarăși. Iată de ce noi avem datoria să cunoaștem, să studiem trecutul de luptă al poporului nostru. Avem un trecut cu care ne putem mîndri. În condiții grele, poporul nostru și-a păstrat ființa națională. În această parte a lumii el a fost un factor de progres și civilizație, și-a adus contribuția la mersul înainte, pe calea unei vieți mai bune. Iată de ce noi, comuniștii, cinstim pe cei care în trecut și-au dat viața pentru fericirea poporului, tragem din lupta lor învățăminte pentru prezentul pe care-l făurim⁵.”

Aprecierile secretarului general subliniază cu putere rolul pe care istoria îl are în formarea omului nou, în educarea tinerei generații în spiritul materialismului dialectic, al patriotismului, al revoluționarismului, sentimente cu efecte directe în mobilizarea viitorilor constructori ai societății socialiste multilateral dezvoltate și ai comunismului la îndeplinirea mărețelor planuri stabilite de Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român. În educarea socialistă a maselor cunoașterea istoriei patriei constituie un factor important al dezvoltării conștiinței de sine a poporului, o condiție a asimilării a ceea ce a fost înaintat, cu adevărat revoluționar din trecutul său. Cultivînd recunoștința și prețuirea față de strămoșii care, cu sacrificii și jertfe uriașe, au apărut ființa națională a poporului, au purtat cu demnitate steagul luptei pentru neatîrnare, dreptate socială și națională, istoria generează în conștiința oamenilor muncii, a tineretului în primul rînd, sentimentul răspunderii față de moștenirea înaintașilor, hotărîrea de a duce mai departe făclia progresului și civilizației pe pămîntul României.

„Istoria patriei noastre, ca și întreaga istorie universală — aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea la Conferința U.A.S.C.R. din

4. Nicolae Ceaușescu, *Expunere cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural-educativă de formare a omului nou, constructor conștient și devotat al societății socialiste multilateral dezvoltate și al comunismului în România*, prezentată la Congresul educației politice și culturii socialiste, 2 iunie 1976, Ed. politică, București, 1976, p. 43.

5. Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, Ed. Politică, București, vol. 1, 1968, p. 463.

februarie 1967 — oferă nenumărate exemple înălțătoare din munca și lupta generațiilor tinere, care întotdeauna s-au aflat în primele rinduri ale mișcării pentru progres social și eliberare națională. Ce minunate exemple de eroism și dăruire de sine oferă generațiile revoluției din 1848, ale Unirii Principatelor Române, generațiile care nu și-au precupețit viața în războiul de independență națională și care au luptat pentru înfăptuirea unității statului național român. Vor rămîne în veci înscrise cu litere de aur generațiile care au pus bazele mișcării muncitorești, ale Partidului Comunist Român, generațiile de tineri comuniști care s-au jertfit pentru eliberarea națională și socială a patriei noastre. Nepieritoare sînt actele de vitejie și eroism ale celor ce au înfăptuit insurecția armată, care au eliberat patria de sub jugul fascist, care au luptat în războiul contra fascismului pînă la victoria finală. Va rămîne înscrisă de-a pururi în marea carte a istoriei patriei munca eroică a generațiilor care au făurit epopea construcției socialiste⁶⁶. Exemplul generațiilor care au păstrat prin veacuri ființa poporului român și au înălțat prin munca și lupta lor România pe culmile de astăzi ale civilizației trebuie să călăuzească și să însuflească tineretul, să-l determine să-și pună întreaga pricepere și forță în slujba patriei, a înfloririi națiunii noastre socialiste. Crescînd tineretul nostru, trebuie să-l ajutăm să cunoască trecutul și să-l iubească, să cunoască prezentul și să-l iubească, să se pregătească pentru a făuri viitorul.

Pornind de la dimensiunile pe care i le conferă partidul, stadiul actual în care se găsește patria noastră socialistă, activitatea de formare și dezvoltare a conștiinței socialiste a maselor impune organizarea și desfășurarea unor acțiuni politico-educative cu caracter permanent, dinamic, ofensiv, științific, în care factorul istoric să dețină un loc important. „Originea daco-romană și continuitatea existenței pe aceste meleaguri constituie caracteristici fundamentale ale poporului român. Stabilirea locului în istorie, a originii și continuității în bazinul carpato-dunărean ale poporului român — aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și activitatea politică, educativă a partidului — constituie fundamentul oricărei activități ideologice, teoretice și politico-educative. Nu se poate vorbi de educație patriotică socialistă fără cunoașterea și cinstirea trecutului, a muncii și luptei înaintașilor noștri⁶⁷.

Din această perspectivă și în lumina prețioaselor orientări trasate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, adevărate jaloane în elaborarea și cunoașterea obiectivă a istoriei unice a poporului nostru, întregului front educațional și, în acest context muzeului ca înaltă instituție științifică și culturală, ca instrument de instrucție și educație

6. Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, Ed. Politică, București, vol. 2, 1968, p. 204.

7. Nicolae Ceaușescu, *Expunere cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și activitatea politică, educativă a partidului*, p. 15.

politică, patriotică, revoluționară, îi revine nobila misiune de a integra valorile perene ale existenței multimilenare a poporului în orizontul luminos al civilizației socialiste contemporane și în perspectiva comunistă a României, de a-și racorda întreaga activitate la liniile de forță ale istoriei — statornicia de viață, de luptă și de creație pe pământul strămoșesc, continuitatea, ascendența și admirabila capacitate a românilor de a se opune ferm și eficace năvălitorilor precum și la comandamentele actuale ale edificării societății socialiste și înaintării României pe culmile tot mai înalte ale civilizației socialiste și comuniste.

LE POINT DE VUE DU PARTI COMMUNISTE ROUMAIN,
DE SON SECRÉTAIRE GÉNÉRAL, LE CAMARADE
NICOLAE CEAUȘESCU, SUR LE RÔLE DE L'HISTOIRE
POUR L'ÉDUCATION PATRIOTIQUE DE LA JEUNE
GÉNÉRATION

ELISABETA TRĂISTARU

RÉSUMÉ

L'article réalise un aperçu de la conception du Partid Communiste Roumain, de son secrétaire général, le camarade Nicolae Ceaușescu, concernant le rôle de l'histoire dans le processus d'éducation patriotique, révolutionnaire de la jeune génération. On y insiste sur les indications et les appréciations formulées dans les exposés du secrétaire général du parti à la séance plénière élargie du Comité Central du Parti Communiste Roumain des 1—2 juin 1982 et à la Conférence Nationale de décembre 1982.